

text
Víctor Raga

EL CLUB DE LA CIÈNCIA

dibuixos
Montse Español

bromera

Bufa, quin paisatge!

Explora el món de les plantes amb el senyor Cantalombardi

En què penses, Martí?

Les fulles d'alguns arbres havien començat a caure. Érem a la tardor, però a l'hivernacle del senyor Cantalombardi feia bon estar. Helena i jo havíem pujat a fer-li una visita, com moltes vesprades durant els últims mesos, i l'ajudàvem tant com podíem a plantar les seues plantes, perquè som bons xiquets.

Helena encara seria molt millor si no estiguera tot el dia fent-me la guitza i dient que

vol ser la meua nòvia. I no és que no m'agrade. La veritat és que em fa una miqueta de gràcia, la bruixa aquesta, però no li ho diria ni boig. I em posa nerviós que ho amolle davant de tots, sempre la mateixa cançoneta, una vegada i una altra.

Fixeu-vos si no: un dia estàvem a classe i la mestra ens va traure a la pissarra, als dos, perquè férem una divisió amb un divisor de dos xifres i un dividend llarg com una llonganissa. Per més que me la mirava, la divisió aquella, no sabia ni per on començar. Em bullia el cap. I no és que no sàpia dividir, però dos xifres i damunt portant-ne és per a tornar-se carabassa, si perds la concentració un segon se'n va tot a pastar fang. De sobte, vaig notar que algú m'agafava la mà. Em vaig girar i allí estava Helena.

—Vols que t'ajude, guapo? —em va dir.

Us ho podeu creure? Enmig de la classe, davant de la mestra, de tota la colla. I damunt no parava de moure les pestanyes amunt i avall, la bleda, com si fóra la princesa de Mongòlia o què sé jo. Hauria volgut que la Terra se m'engolira, de veres. Ah, quina ràbia! Però quina ràbia!

Vaig ser la burla de l'escola durant un mes, tots en feien broma. Recorde que un amic, un dia que jugàvem a futbol, quan estava a punt de tirar un penal, em va agafar la mà i em va dir: «Vols que el tire jo per tu, guapo?», imitant la veu d'Helena. I tothom rebentant-se de riure per terra. Així no hi havia manera de marcar un gol.

Però és que Helena i jo vivim a la mateixa finca i anem a la mateixa classe. Per força passem molt de temps junts, i des que vam conèixer el senyor Cantalombardi enca-

ra més. Sap un fum de coses, l'home aquest. Al començament pensava que estava com una cabra, però ara és quasi com si fóra el nostre iaio sense ser-ho. Sempre està mirant pel telescopi, llegint algun llibre o criant plantes al seu hivernacle.

Així és que estava pensant en tot això i de sobte Helena em va fer un dels seus famosos pessics de monja, d'aquells que et deixen més coent que un all.

Li vaig dir una paraula lletja que no voldria haver de repetir, la veritat, i el senyor Cantalombardi em va bonegar.

–Alerta amb el que dius, Martí.

–Però és que és idiota de veres –vaig dir.

–Martííí. Si continues parlant així t'haurérem de posar pebrera a la boca.

–Ella *sempre* m'està pessigant –vaig protestar.

—És que tu *sempre* estàs de panxa al sol —va dir Helena—. I nosaltres ací, sense parar de treballar.

—No estava de panxa al sol, espavilada, estava pensant. Pensant en coses.

—Sí, clar, prou que es veu, t'ix fum del cap i tot. En la mona de Pasqua, pensaves tu.

El senyor Cantalombardi va intervenir perquè no continuàrem discutint.

—És igual, Martí. No cal que ens ajudes si no en tens ganes, ens fas companyia i això és més que suficient.

—No, de veres, senyor Cantalombardi, estava pensant en el treball que fa vosté ací. Passa moltes hores cultivant les seues plantes, i fent vivers de llavors. Tot això per a què? No li veig el trellat.

L'home va deixar el cossioli que tenia a la mà i es va espolsar les mans de terra.

–Bé, m’agrada estudiar-les.

–Home, si no me’n diu una altra. Però si sempre estan quietes, les plantes. Quina gràcia té això?

–Això no és obstacle perquè siguen molt interessants. Les plantes són éssers vius molt beneficiosos per a la naturalesa i també per a les nostres vides, que naixen, s’alimenten, creixen, es reproduïxen i moren com qualsevol altre ésser viu.

–I per a què són beneficioses? –vaig preguntar.

–Ens serveixen d’aliment. Quan mengem les hortalisses, els llegums, els cereals, les fruites, totes aquestes plantes ens aporten les vitamines i els minerals que necessitem.

–Ja, clar, això. Si me la tira tan llarga també serveixen per a fer bonic, les plantes –vaig

dir-. O això diu ma mare, que té un ficus de plàstic al costat del televisor.

Helena va posar els ulls en blanc, li encanta posar-se melodramàtica.

-Tin, tasta-ho, una altra bestiesa martini-ana -va dir-. Quin xiquet, per favor.

-Què he dit jo ara? I no em digues «quin xiquet, per favor», que no sóc el teu cagonet.

Abans que ens tornàrem a barallar, el senyor Cantalombardi va tractar de posar-hi pau.

-Les plantes de plàstic no tenen vida, Martí. En canvi, les plantes de veres ajuden a purificar l'aire, absorbeixen diòxid de carboni i expulsen oxigen, que és necessari perquè nosaltres puguem respirar.

-Sí, clar, això deu tenir la seua importància -vaig haver de reconèixer.

-A més -va afegir el senyor Cantalombardi-, les plantes ens donen ombra, i protegei-

xen els sòls de la pluja i el vent. Un sòl cobert de plantes es desgasta menys.

–I aprofiten per a fabricar paper, veritat? –va dir Helena–. Ho vaig llegir en un llibre.

–Sí, hi ha molts productes que s’elaboren a partir de les plantes: teixits, medicaments, mobles, moltíssims productes.

Aleshores, el senyor Cantalombardi va agafar una planta i la va traure del cossiòl amb molta cura perquè no es desferia el gassó de terra.

–Mireu, aquesta ja és prou gran. Sabeu què és açó? –va dir, i va assenyalar la terra on s’entortolligaven alguns filaments.

–Quina pregunta més fàcil, senyor Cantalombardi! –va exclamar Helena–. Són les arrels.

–Molt bé. Fixeu-vos que fines que són. És la part de la planta que es troba davall de terra, i és gràcies a l’arrel que la planta absorbeix

l'aigua i les sals minerals que necessita per a alimentar-se. Es forma així una substància que es diu saba.

–I com arriba a les fulles, la cosa aquesta? Com ha dit, la bava?

–La saba. Això és una bona pregunta, Martí, molt bona –va dir el senyor Cantalombardi mentre introduïa de nou les arrels a l'interior del cossioli i espolsava el tauler de terra.

–Bé, i per què no me la respon, si és tan bona? –em vaig impacientar.

–No sigues maleducat, Martinet –em va bonegar Helena, amb la cançoneta típica que fan servir les mares quan els seus bebés en fan alguna de grossa.

El senyor Cantalombardi va somriure i em va assenyalar el tronc de la planta.

–Mira, Martí, l'aliment arriba a les fulles gràcies a la tija, a través d'uns tubets. I per

ací és per on circula l'aigua i les sals minerals que absorbeix l'arrel, és a dir la saba.

Aleshores va alçar un dit perquè li prestàrem una miqueta d'atenció.

–Però, alerta, aquesta saba encara no és l'aliment definitiu de la planta, de fet es diu saba bruta, li falta encara alguna cosa per a convertir-se en saba elaborada. Sabeu de què es tracta?

–D'un cuiner? –va bromejar Helena.

–Sí, dona, i d'un forn –me'n vaig burlar.

–No aneu desencaminats del tot –es va animar el senyor Cantalombardi–. Aquesta mena de cuiner és el forn més gran que tenim. A veure si n'endevineu el nom.

Vaig repassar els forns que hi ha al barri, el de la tia Ramona i el de Pere el datiler, però no vaig saber a quin dels dos es referia. De sobte, Helena es va pegar una palmellada al front.

–El Sol, clar! –va exclamar.

–Exacte. Les fulles absorbeixen la llum solar, i aquesta energia aconseguix transformar la saba bruta en saba elaborada, que torna a ser transportada per la tija a tota la planta. Sabeu com es diu aquest procés?

–Saba al forn? –vaig bromejar jo ara.

–Bé, seria un nom bonic, però en realitat es diu fotosíntesi.

Em vaig quedar d’una peça.

–Et passa alguna cosa, Martí? –va preguntar el senyor Cantalombardi.

–És que em resulta difícil d’imaginar com es poden alimentar les plantes sense tenir boca.

Helena i el senyor Cantalombardi esclafiren a riure, però no sé per què, la veritat, no tenia intenció de fer un acudit.